

La llorona

Direcció: **Jayro Bustamante**

Països: Guatemala, França (2019)

Festival de Cinema Llatinoamericà

Fitxa tècnica

Guió Jayro Bustamante **Fotografia** Nicolas Wong **Música** Pascual Reyes **Interpretació** María Mercedes Coroy, Sabrina De La Hoz, Julio Díaz, Juan Pablo Olyslager, Ayla-Elea Hurtado, María Telón, Margarita Kénefic **Durada** 96 min **Gènere** Drama **Llengües** Versió original en espanyol

Sinopsi

Durant el conflicte armat de Guatemala, l'Alma i els seus dos fills són assassinats sota les paraules "si plores, et mato".

Passats trenta anys, el tribunal obre una causa penal contra Enrique Monteverde, qui va estar al capdavant del genocidi, però acaba sent absolt quan el judici es declara nul. La població s'aixeca en ira contra la sentència, i alhora l'esperit de l'Alma es desperta buscant la justícia que el tribunal li ha negat. A les nits, l'Enrique comença a sentir plors, però poc sospita de la seva nova mestressa de claus. (Sensacine)

Crítica

02.09.2019 - VENÈCIA 2019: Jayro Bustamante evoca el genocidi a Guatemala usant els codis de les pel·lícules de fantasmes en el seu tercer llargmetratge presentat a les Giornate degli Autori

La justícia ve d'un altre món en el nou film de **Jayro Bustamante**, **La Llorona**, presentat en competició a les 16a Giornate degli Autori del 76è Festival Internacional de Cinema de Venècia. El director guatemalenc, que va estudiar a París i Roma, completa amb aquest tercer llarg la seva trilogia sobre les paraules que, a Guatemala, són considerades com els pitjors insults que poden dirigir-se a algú: "indi" (tot i que representen el 70% de la població), un tema abordat a *Ixcanul*, que es va estrenar a Berlín; "gai", al voltant de la qual gira *Temblores*; i "comunista", que inspira el seu últim treball. La cinta explica la història del genocidi de principis dels 80, durant la guerra civil de Guatemala -que va portar a la massacre de la població maia-ixil, incloent-hi milers de nens-, emprant els codis del cinema de fantasmes.

El 2013, el general i antic president **Efraín Ríos Montt** va ser condemnat per genocidi i crims contra la humanitat, però tan sols dues setmanes després, la sentència va ser revocada per un error procedimental, i va causar la ira i el desànim del poble guatemalenc. Aquest home és la inspiració del personatge d'Enrique Monteverde (**Julio Díaz**), un general retirat que veiem, amb la seva dona Carmen (**Margarita Kénefic**) i la seva filla Natalia (**Sabrina De La Hoz**), escoltant, amb desvergonyiment i confiança en si mateix, els terribles testimoniatges de dones que van patir la violència dels soldats que estaven a les seves ordres. Monteverde és condemnat per genocidi, però aviat queda absolt gràcies a l'anul·lació del judici. Aquesta total i escandalosa impunitat porta el poble a protestar, i la família Monteverde (que també inclou la jove Sara, **Ayla-Elea Hurtado**), filla de la Natalia, el pare de la qual ha desaparegut en misterioses circumstàncies) es veurà forçada a atrinxer-se a la casa, esquivant les pedres que llança contra les finestres la furiosa població indígena.

La major part del film es desenvolupa a la luxosa residència amb piscina del general. Els personatges estan pràcticament atrapats, i el setge al voltant d'ells es va tancant cada vegada més. De dia, els càntics de protesta que venen del carrer ressonen sense parar; de nit, els crits d'una dona turmenten l'Enrique, mentre la seva dona, la Carmen, que sempre l'ha defensat, comença a tenir malsons horribles i reveladors, i la seva filla Natalia es fa cada vegada més preguntes. L'esperit de **La Llorona**, el personatge de la llegenda tradicional llatinoamericana, levita per la casa buscant justícia, mentre que l'arribada d'una nova criada de cabell llarg i negre, l'Alma (**María Mercedes Coroy**), la funció de la qual és ajudar la Valeriana, la mestressa de casa des de fa molts anys -ambdues són indígenes-, desembocarà en una sèrie d'esdeveniments inexplicables.

En una escalada cada vegada més sobrenatural dels esdeveniments, fins i tots els rostres dels manifestants comencen a canviar, els crits es fan més forts, fins que tot torna al seu lloc. El treball de so és extraordinari; els xiscles colpegen l'espectador directament a les entranyes. A mesura que puja la temperatura emocional, s'esvaeix l'aparent impassivitat que els personatges mostraven al principi de la pel·lícula. Bustamante ha triat abordar aquest episodi atroz de la història guatemalenc a través del gènere, amb un film que frega el terror; i és que, en definitiva, el terror és el que hi ha al centre de la qüestió. El cineasta, però, imagina una nova conclusió per a aquesta història.

Vittoria Scarpa - cineuropa.org